

*Mieli absolventai,
pristatome Jums interviu apie Vilniaus Universiteto Filosofijos fakultete vykdomą Edukologijos magistrantūros studijų programą. Į pateiktus klausimus atsakė prof. Lilija Duoblienė (studijų programos komiteto pirmininkė), prof. Rimantas Želvys (VU Filosofijos fakulteto dėstytojas) ir antro kurso studentė Danguolė Gervytė. Klausimai adresatams buvo pateikti individualiai, tad atsakinėdami jie nežinojo vienas kito atsakymų. Viliamės, kad skaityti Jums bus įdomu.*

∞ EDUKOLOGIJA ∞

Kaip trumpai apibūdintumėte edukologiją – koks tai mokslas?

Lilija Duoblienė. Apibrėžimai yra vadovėliuose, o supaprastintai – tai mokslas apie tai, kaip reikia organizuoti švietimą ir ugdyti asmenis, kad gyvenimas būtų kuo puikesnis kiekvienam individui atskirai ir visiems žmonėms.

Rimantas Želvys. Edukologija – tai ugdymo mokslas.

Danguolė Gervytė. Mokslas apie ugdymą. Kaip padėti asmeniui užaugti ir išskleisti visas savo galimybes.

Koks edukologų vaidmuo mūsų pasaulyje?

Lilija Duoblienė. Labai svarbus, kadangi edukologai gali reflektuoti, analizuoti, kaip įvairios inovacijos, technikos progresas, naujoji komunikacija veikia asmenis, jų psichologinę ir fizinę pažangą, jų mąstymo kaitą, kokių naujų visuomenės viražų, institucinių pokyčių galime tikėtis ir svarbiausiai, kaip į tai galime įsiterpti, idant nesulauktumėme liūdnų pasekmių. Atsiveria ilgiausias tiriamų laukų sąrašas: mokyklos kaita: curriculum, galių santykiai, naujoji skaitmeninė komunikacija, medijų kultūra, kompetencijos; aukštojo mokslo ir studijų kaita: masiškėjimas, kokybės problema, studijų transformacijos; neformalusis ugdymas: kitoks kompetencijų įgijimas, laisvalaikio problema, jaunimo subkultūros, tarpkultūrinis bendradarbiavimas; šeimos kaita: vaidmenys, vertybės ir auklėjimas; švietimo politika: strategija, taktika, ideologija, socialinė reprodukcija ir dar daug kitų teminių laukų: tęstinis ugdymas; e-mokymas(is), ikimokyklinis ugdymas. Daugelis temų patenka į tarpkryptinį lauką, pvz. ugdymo filosofija, švietimo siociologija ir kt.; tuomet į socialines problemas žvelgiama iš švietimo ar ugdymo perspektyvos, kuri pagrįsta kito mokslo metodologinėmis priemonėmis arba atvirkščiai kiti mokslai žvelgia į švietimą, atsižvelgdami į jo specifiką.

Rimantas Želvys. Edukologų vaidmuo yra didelis ir nuolat didėja, kadangi kiekvienas žmogus ugdomi ir yra ugdomas nuo vaikystės iki mirties. Jis įgyja pamatines žinias mokykloje, po to – profesiją, po to kelia savo kvalifikaciją arba persikvalifikuoja, įgyja kitų, nebūtinai su profesija susijusių žinių ir gebėjimų, ir t. t. Taigi į edukologų veiklos sferą patenkame praktiškai mes visi.

Danguolė Gervytė. Svarbus... Tik gal kartais nepakankamai apčiuopiamas. Ir dėl pačių edukologų nepakankamo indėlio ir dėl visuomeninio politinio požiūrio.

Įsivaizduokite pasaulį, kuriame gyvena vien tik edukologai. Koks tai būtų pasaulis? Apibūdinkite jį ☺

Lilija Duoblienė. Kiekvienas vienas pasaulis yra neįdomus, pasmerktas žlugti, todėl edukologų pasaulis be kitų sričių mokslininkų, greičiausiai, ilgai netvertų, mutuotų, kol sudarytų ryškia įvairovę.

Rimantas Želvys. Tai kad ir taip pasaulyje gyvena beveik vien edukologai, tik ne visi tai žino. Visi mes ką nors mokome, auklėjame ar laviname – vaikus, bendradarbius, draugus ir t. t. Tiesa, ne visi tuo užsiima profesionaliai.

Danguolė Gervytė. Jeigu tai būtų idealieji edukologai – būtų be galo įdomu, kūrybiška ir nenuobodu! Tačiau jei tai būtų edukologai iš mano vaikystės atsinešto įvaizdžio, tuomet (o siaube!), tai būtų panašu į senamadišką vakarėlį, kuriame susirenka padorios poniutės ir moko visus kaip reikia gyventi ☺.

O koks tuomet būtų pasaulis be edukologų?

Lilija Duoblienė. Tokiame pasaulyje edukologų vietą užimtų kiti, pvz. sociologai, psichologai, komunikacijos specialistai. Žinoma, jie edukologų neatstotų, nes tirtų tik vieną reiškinio pusę. Turėtų atsirasti kažkas naujo tarpkryptinio, kas padėtų jų specifiką susieti su švietimu ir ugdymu, tokiu būdu vėl iš lėto kurtųsi edukologija.

Rimantas Želvys. Tai sunkiai įsivaizduojamas pasaulis, kadangi neaišku, kaip gyventi, nieko nesimokant ir neišmokstant.

Danguolė Gervytė. Ko gero tokio pasaulio net nebūtų, nes ne diplomas padaro edukologu. Ar mama, kuri neskuba bausti ir stengiasi nuo visko apsaugoti savo vaiką, arba tėtis, kuris netinginti su vaiku konstruoti užtvanką kaime prie upelio nėra savaip edukologai?

Kaip manote, kokių savybių reikia stojančiajam, norinčiam studijuoti edukologiją?

Lilija Duoblienė. Susidomėjimo švietimo klausimais, gero socialinio-humanitarinio pasirengimo, konstruktyvaus mąstymo, nekonformizmo. Edukologijai reikia drąsių žmonių.

Rimantas Želvys. Jokių ypatingų savybių nereikia (o kokių ypatingų savybių reikia, norint studijuoti sociologiją ar antropologiją?). Reikia tiesiog gebėti studijuoti aukštojoje mokykloje ir domėtis šia sritimi.

Danguolė Gervytė. Gebėjimo susieti įvairias disciplinas. Manau, kad tai tarpdisciplininės studijos. Noro apmąstyti ugdymą, kaip reiškinį. Ir pravartu turėti ugdymo ar pedagoginio darbo patirties.

Danguole, Jūs jau studijuojate edukologiją, tad noriu paklausti ar Jums įdomu ir kaip vertinate Jums dėstančius dėstytojus, paskaitas?

Taip, įdomu. Daugeliui dalykų, kuriuos mačiau praktikoje, dabar galiu „pavadinti“ moksliskai, radau naujas sąsajas, suvokiau dėsningumus.

Edukologiją studijuoti ir dėstyti galima ir kitose aukštosiose mokyklose, tačiau pasirinkote būtent Vilniaus Universiteto Filosofijos fakultetą – įdomu kodėl?

Lilija Duoblienė. Nes senamiestyje, smagu dirbti, o jei rimčiau – todėl, kad tai bene vienintelis universitetas, kuriame edukologiją bandoma plėtoti kaip mokslą, orientuojantis į rimtas, pasaulyje pripažintas mokyklas ir tradicijas ir nedaryti šios krypties studijų masine veikla.

Rimantas Želvys. Pasirinkau čia dėstyti todėl, kad labai patogiu – arčiausiai namų.

Danguolė Gervytė. Jau esu baigusi bakalauro studijas VU, todėl vertinu šį universitetą už jo kokybiškai teikiamas studijas.

Kokios perspektyvos laukia edukologijos absolventų?

Lilija Duoblienė. Jei edukologijos absolventas protingas ir veržlus, jo laukia puikios perspektyvos: vyriausybės žinybos, besirūpinančios švietimo reikalais (komisijos, komitetai), savivaldybių švietimo centrai, įvairūs NVO ar centrai, vykdančios mokymus, švietimo tyrimus, ekspertines veiklas, ir, žinoma, mokyklos, darželiai, universitetai, kolegijos, neformalaus ugdymo organizacijos.

Rimantas Želvys. Perspektyvos plačios, tačiau viskas priklauso nuo absolventų noro ir iniciatyvos. Turime daug švietimo įstaigų, mokymai bei kvalifikacijos tobulinimas vyksta daugelyje valstybinių įstaigų bei privataus verslo įmonių, taigi potencialių darbo vietų yra pakankamai.

Danguolė Gervytė. Aš jau dirbau prieš pradėdama šias studijas, todėl man sunku atsakyti, kokios perspektyvos. Juolab, kad nesiruošiu keisti darbo vietas.

Pabaigai – dar šiek tiek vaizduotės: jeigu edukologiją reiktų palyginti su augalu – koks tai būtų augalas? Ir kodėl?

Lilija Duoblienė. Saulėgrąža, stiebiasi į saulę, teikia maistinį produktą, kurį vieni vertina, o kiti spjaudo.

Rimantas Želvys. Gal obelis? Juk obuolys, kaip žinome, yra pažinimo vaisius.

Danguolė Gervytė. Manau, kad nėra vieno augalo, nes ir edukologai labai skirtingi... Galbūt tai būtų atsparus laukinis, bet gražus ir reikalingas augalas. Pavyzdžiui – pievos augalas.

Interviu parengė Olga Suprun

